

Boek

Het lef om gelukkig te zijn
Auteur: Elske Doets
Uitgeverij: Prometheus
ISBN: 9789044637410
Prijs: € 18,99

Een jaar lang is Elske Doets Zakenvrouw van het Jaar geweest. Deze maand draagt ze het stokje over, en op de valreep verschijnt maandag haar boek 'Het lef om gelukkig te zijn'. Over balanstrutjes, het nut van niet vergaderen en de schoonheid van excelleren.

Tekst: Mark Minnema Foto: Richard Koek

Weg met de middelmatigheid

Het allerbelangrijkst, zegt Elske Doets, is haar innerlijk kompas. „Noem het intuïtie. Bij alles wat ik doe, moet ik een goed gevoel hebben, anders doe ik het niet.”

Doets is directeur/eigenaar van reisorganisatie Jan Doets America Tours in Heerhugowaard en, sinds afgelopen jaar, rolmodel. Tegen wil en dank, zou je kunnen zeggen. Ze noemt zichzelf 'van nature verlegen'. Dat ze nu fans heeft die een selfie met haar willen, ze schrikt er nog steeds van. „Ik ga niet op een podium staan omdat ik er zelf zo blij van word. Maar als mensen zich geïnspireerd voelen, heeft het blijkbaar zin.”

Verlegen of niet, ze speelt haar rol met verve. Afgelopen jaar trok ze onvermoeibaar door het land en omdat ze vond dat het niet bij mooie woorden moest blijven, richtte ze de Young Lady Business Academy op. Meisjes en jonge vrouwen die willen ondernemen krijgen er een stoomcursus van 'powervrouwen' zoals Neelie Kroes.

Doets wil die meiden helpen hun droom na te jagen, zoals zij dat zelf heeft gedaan. Maar ze wil geen rolmodel zijn voor vrouwen alleen. „Ik hoop dat ik mensen kan laten nadenken over hun eigen talent en het pad dat ze gekozen hebben”, zegt Doets. „Ik zie veel mensen die niet doen wat ze echt gelukkig maakt. Ze laten zich door andere zaken leiden dan hun droom, door de waan van de dag, geld, digitale dingen.”

Hoe dat komt? Het zal iets te maken hebben met ouders, denkt ze. „Vaak willen die voor hun kinderen wat zij zelf niet hebben kunnen doen. Veel kinderen zijn een soort project geworden. Dat vind ik niet goed. En onderwijs is erg cognitief. Veel meer tijd zou besteed moeten worden aan het naar boven halen van talenten.”

Zelf is ze dicht bij haar droom gebleven. Als meisje van acht wilde ze al ondernemer worden. „Ik kon niet goed met poppen spelen, zoals mijn zus, ik kleepte ze verkeerd om aan”, lacht ze. Vanaf haar veertiende deed ze 'van alles' in de reisorganisatie van haar vader, Jan Doets, gespecialiseerd in reizen

naar de VS en Canada. In 2001, ze was 28, nam ze de zaak over. „Mijn vader trok aan alle touwtjes. Het bedrijf was klassiek 'top-down' georganiseerd, mensen communiceerden alleen verticaal. Ik heb toen de kick-off geïntroduceerd. Elke dag beginnen we daarmee: we staan in een kring en hebben het over de dingen die spelen. Ik kan daar de mensen aankijken, peilen hoe iedereen uit zijn ogen kijkt, of iemand aandacht nodig heeft. Het is een soort ochtendgebed, even een aanraking.”

Het is haar manier van 'niet-vergaderen'. Want Elske Doets vergadert nooit. „Nergens voor nodig, dat doen we hier al twintig jaar niet. Hoeveel tijd gaat er in organisaties niet verloren aan vergaderen? Ik denk dat mijn niet-vergaderetechniek in elke soort organisatie verfrissend kan zijn, ook in grote.”

Haar hart ligt bij het midden- en kleinbedrijf. Ze gelooft heilig dat de economie van de toekomst kleinschalig is. „Ik denk dat veel mensen in grote organisaties ongelukkig zijn omdat het erg onpersoonlijk is. Je bent een mier in een mierenhoop en allemaal doe je maar wat. Laatst had een ministerie me uitgenodigd. Ik vroeg: wat is jullie missie? Wisten ze niet. Hoe kun je blij worden als je niet weet waarmee je bezig bent? In kleinere organisaties hebben mensen het gevoel dat ze een verschil kunnen maken. Daarom ben ik ook positief over zzp'ers. Die nemen zelf het heft in handen. Niet altijd makkelijk, maar je kunt eigen beslissingen nemen.”

Doets mag graag aanduwen tegen allerhande 'stokpaardjes'. Ze betwijfelt het nut van cursussen ('Ieder mens leert anders, ik leer bijvoorbeeld door te reizen'), of het

mantra dat een bedrijf 'financiële targets' moet hebben. „Ik denk liever na over de reis van over vijf jaar”, zegt ze. „Ik ben een vrouwelijke ondernemer. Mannen hebben het vaker over geld. Ik denk dan: wat is de corebusiness van je bedrijf, waar drijft het op? Zonder die reis komt er geen geld binnen.”

Geld is een manning?

„Vorige week hadden we met een aantal lokale ondernemers een kleedkamersessie met AZ- trainer John van de Brom. Leuk! Ik had vragen over hoe hij mensen motiveert, maar de heren hadden het over het budget van de club. Waarom moet het daar over gaan? Interessanter is toch hoe hij het klaar speelt als coach?”

Leiden mannen een bedrijf anders dan vrouwen?

„Dat wil ik niet zeggen. Beiden hebben mannelijke en vrouwelijke energie in zich. Maar vrouwen hebben minder een ego, waardoor ze meer bezig zijn met hetgeen echt belangrijk is. Laatst zei iemand: dus u bent de eindbaas hier? Nou, daar voel ik me niet senaang bij. Mijn taak is voorwaardelijk scheppen waardoor mijn mensen fijn hun werk kunnen doen en kunnen scoren. Het is niet: hier heb je Elske en ik ben de baas van deze toko. Nee, afschuwelijk.”

Toch vindt u het wel belangrijk uw succes te etaleren.

„In Nederland staan mensen op een fluisterstand. Op school al: is een kindje goed, dan mag dat niet hardop gezegd worden. Middelmatigheid is heel remmend, ook voor de blijdschap die mensen hebben in wat ze doen. Een rolmodel, zoals ik nu wordt neergezet, kan inspire-

rend zijn voor kinderen: wat zij doet is gaaf, dat wil ik ook. Daarom is het goed je succes te delen, daar ben ik wel Amerikaans in.”

Excelleren vind u mooi?

„Absoluut.”

Vraagt u dat van al uw medewerkers?

„Nee. Ik accepteer dat niet iedereen is zoals ik ben. Het is ook mooi als iemand durft uit te spreken geen ambities te hebben. Iedere mens is anders, daar moet je respect voor hebben.”

Ze richtte afgelopen jaar de Young Lady Business Academy op, waar meisjes en jonge vrouwen met hun ondernemersdroom op weg worden geholpen. Hard nodig, vindt Doets, omdat het traditionele rollenpatroon nog steeds een obstakel is. „Een meisje dat zegt ceo van een multinational te willen worden, stuit op weerstand van leeftijdgenoten, van familie. Verondersteld wordt dat een vrouw moet kiezen voor óf carrière met goed salaris óf liefde en een gezin met kinderen. Ik vind dat schokkend. Je kunt het zo organiseren dat het allebei kan en dat wil ik laten zien.”

Balanstrutje

In dat verband introduceerde Doets, zelf getrouwd en moeder van twee zoons, de prikkelende term 'balanstrutje': de vrouw zoals die geschetst wordt in damesbladen, voortdurend bezig haar leven 'in balans' te brengen. „Ik denk dan: waarom moet je het erover hebben? Je kunt het regelen. Maar je moet wel accepteren dat je niet alles kunt: én koken op hoog niveau, én sporten op hoog niveau, én elke week lunchen met vriendinnen. Je moet focuspunten aanbrengen om te kunnen excelleren, maar die keuze willen Nederlandse vrouwen niet maken. Ze willen alles, en dan blijf je hangen.”

Zelf is ze afgelopen jaar 'volkomen uit de comfortzone getrokken'. „Voor mij is de boodschap van het jaar dat je, tegen wil en dank misschien, een rolmodel kunt zijn. Ik heb er allerlei vrijwillige functies bijgekregen, heb ontdekt dat ik veel meer talenten heb dan alleen ondernemen. Dat is een enorm geschenk.”

Zakenvrouw van het Jaar
Elske Doets klimt in de pen